

مقایسه تطبیقی تحلیلی معماری افشاری ایران با معماری مغولان کبیر هند نمونه موردی: کاخ خورشید کلات و تاج محل آگرا

فاطمه جمشیدی نظر^۱، مهسا آجیلی^۲، محمد علی کاظم زاده رائف^۳، صبا میردریگوندی^۴

۱. کارشناس مهندسی معماری، خوزستان، ایران

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مؤسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران

۳. عضو هیأت علمی گروه مهندسی معماری مؤسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران

۴. استاد مدعو گروه مهندسی معماری مؤسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران

چکیده

ایران و هند در زمینه های گوناگون اجتماعی- فرهنگی و هنر و معماری در ادوار مختلف دارای روابط، مناسبات و تعاملات گسترده بوده اند. پس از پناهنده شدن همایون شاه به دربار صفوی و حمایت شاه طهماسب از او در بازپس گیری سلطنتش، عصر جدیدی در روابط این دو ملت به وجود آمد و متعاقب آن هنرمندان و معماران ایرانی در هند دوره گورکانی، منشأ پیدایش آثار ارزشمند و ابنیه باشکوه شدند. که آرامگاه تاج محل در زمره ی این بناها است. این روابط فرهنگی در تمام دوره صفوی تداوم داشت تا با به حکومت رسیدن نادرشاه و فتح دهلی به وسیله او، جریان تأثیر گذاری از ایران به هند، سویه ی معکوس یافته و لذا تأثیر هنر و معماری دوره متأخر گورکانی هند در آثار شاخص معماری افشاری به ویژه در عصر نادری، به خوبی قابل بررسی است. در این پژوهش سعی شده تا با مطالعه معماری دوره افشاری ایران و معماری دوره مغولان کبیر هند، وجوه اشتراک و افتراق آن ها به صورت کلی با تأکید بر دو بنای مهم تاج محل در آگرا و کاخ خورشید در کلات نادری، مورد تحلیل قرار گیرد. روش تحقیق این پژوهش، توصیفی - تحلیلی و با استفاده از منابع مکتوب کتابخانه های علمی تخصصی معماری و شهرسازی و مطالعه وبسایت های علمی پژوهشی بوده است.

واژگان کلیدی: معماری افشاریه، معماری گورکانیان هند، کاخ خورشید کلات نادری، تاج محل آگرا